2026-43-RE

Causa 2026-43-RE

(De Marco Cruz c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 250-2026. Recurs d'empara

Sentència del 9 de setembre del 2026

BOPA núm. 105, del 16 de setembre del 2026

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 21 de maig del 2026, per la representació processal del Sr. Sergio Rafael De Marco Cruz, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 29 d'abril del 2026, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada i no arbitrària, a la defensa, a la presumpció d'innocència, a un judici de durada raonable per les dilacions excessives i indegudes de les diligències prèvies 9000075/2017, i, al recurs en matèria penal, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li l'aute impugnat, així com l'aute de processament, dictat el 7 de desembre del 2025, per la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, que declari que s'ha vulnerat el seu dret a un procés de durada raonable, que determini que la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia adopti les mesures que l'article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional estableix per tal d'assegurar la

reposició del recurrent en la plenitud del seu dret a un procés de durada raonable, que declari que el recurrent té dret a ser indemnitzat per la vulneració esmentada en la quantia que determini la jurisdicció ordinària, mitjançant el procediment adient, i, que s'ordeni la retroacció de les actuacions al moment immediatament anterior al pronunciament de les resolucions impugnades, per tal que es dicti una nova resolució plenament respectuosa amb els drets fonamentals vulnerats; subsidiàriament, que s'ordeni la revisió immediata, individualitzada i constitucionalment motivada de totes les mesures cautelars personals i patrimonials actualment vigents. Així mateix, demana que s'acordi la suspensió dels efectes de la decisió impugnada, ja que en cas contrari es podrien causar perjudicis de difícil o impossible reparació, atès que els autes pronunciats són executoris;

Vista la Constitució, especialment, els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment, el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 15 de juny del 2026 que va admetre a tràmit aquesta causa sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 6 de juliol del 2026, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Pere Pastor Vilanova;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 7 de desembre del 2025, la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia va dictar un aute en què declarava processat el Sr. Sergio Rafael De Marco Cruz, àlies Rafael De Marco Cruz i identificat també com a Raffie Eskandarian, com a presumpte autor dels delictes majors de blanqueig de diners o valors i d'ús de document públic inveraç, emès per un funcionari públic (articles 409 i 437.2 del Codi penal).

En aquest mateix aute, entre d'altres, es mantenia l'ordre judicial de detenció internacional decretada contra el processat, el 3 de juny del 2024 en contra seva.

1.2. La representació processal del Sr. Sergio Rafael De Marco Cruz va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 29 d'abril del 2026, el Tribunal de Corts va dictar un aute que acordava desestimar aquest recurs i confirmar íntegrament la decisió de la batlle instructora.

1.3. El 21 de maig del 2026, la representació processal del Sr. Sergio Rafael De Marco Cruz va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 29 d'abril del 2026, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada i no arbitrària, a la defensa, a la presumpció d'innocència, a un judici de durada raonable per les dilacions excessives i indegudes de les diligències prèvies 9000075/2017, i, al recurs en matèria penal, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent al·lega que l'aute de processament construeix essencialment la seva imputació sobre una sèrie d'elements indiciaris relacionats amb presumptes incoherències documentals, estructures societàries internacionals, "*jurisdiccions qualificades de fiscals o opaques*", dubtes sobre la identitat del beneficiari final dels fons i sospites relatives a contractes i factures vinculades a activitats de desenvolupament de software.

- No obstant això, aquesta resolució no identifica de manera suficient, concreta i determinada quin seria el delicte precedent específic que hauria originat els fons presumptament blanquejats, ni tampoc aporta una estructura probatòria objectiva que permeti superar el terreny de la mera sospita financera generalitzada.

- Afirma que de la documentació incorporada a les actuacions es desprèn que les autoritats mexicanes van procedir a verificar oficialment la seva identitat i la seva nacionalitat, corroborant l'autenticitat de la seva documentació personal i del seu passaport mexicà, així com, entre d'altres, la inexistència de cap conducta il·lícita comesa en territori mexicà.

- El recurrent addueix que les resolucions impugnades li han vulnerat els drets a la jurisdicció, a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada i no arbitrària, a la defensa, a la presumpció d'innocència, a un judici de durada raonable per les dilacions excessives i indegudes del procediment, i, al recurs en matèria penal, tots ells reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

- En primer terme, sobre el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, al·lega que el Tribunal de Corts ha evitat pronunciar-se materialment sobre bona part de les lesions constitucionals invocades en el recurs d'apel·lació i la seva resolució es va limitar essencialment a validar les conclusions de la Batllia instructora i a afirmar genèricament que existien indicis suficients i que les mesures cautelars complien els requisits de base indiciària suficient.

- Tanmateix, el Tribunal de Corts no va desenvolupar una veritable ponderació constitucional individualitzada. No va analitzar: quin era el delicte precedent concret que justificaria el blanqueig, ni per què una instrucció de més de 8 anys continua sent compatible amb el dret a un procés de durada raonable, ni quin impacte té sobre el dret a la defensa el fet que no hagi prestat declaració, ni per què l'ordre internacional de detenció continua sent necessària després de tots aquests anys.

- Afirma que la lesió constitucional no deriva simplement del fet que aquesta part discrepi jurídicament de les conclusions assolides pels òrgans jurisdiccionals ordinaris, sinó del fet, molt més profund, que les resolucions impugnades no satisfan els estàndards mínims d'escrutini judicial especialment intens exigibles quan el procés penal comporta restriccions tan severes dels drets fonamentals com aquelles que concorren en aquest cas.

- En segon terme, pel que fa a la vulneració de la seva presumpció d'innocència, addueix que l'aute de processament construeix la imputació sobre la base d'una suma de conjectures: estructures societàries internacionals; jurisdiccions fiscals considerades opaques; presumptes incoherències

documentals; sospites derivades de contractes privats; i, inferències relatives a la titularitat real dels fons.

- Així mateix, en una economia globalitzada, la utilització de societats radicades en diferents jurisdiccions, la segmentació internacional d'activitats empresarials, l'existència d'estructures corporatives complexes o la circulació transnacional de capitals, constitueixen realitats plenament compatibles amb activitats econòmiques lícites i no poden ser transformades, per elles mateixes, en quasi proves incriminatòries sense erosionar greument la presumpció d'innocència i el principi de legalitat penal.

- Nogensmenys, cap d'aquests elements constitueix, ni individualment, ni conjuntament, una prova objectiva de l'existència d'un delicte precedent determinat, ni de la procedència criminal dels fons investigats. El dret penal constitucionalment legítim exigeix una connexió racional, concreta i demostrable entre els béns presumptament blanquejats i una activitat delictiva específica. Aquesta connexió no pot ser substituïda per una mera "*atmosfera de sospita*" derivada de la sofisticació financera de les operacions.

- Conclou que, en el seu cas, la presumpció d'innocència ha deixat d'operar com a garantia estructural del procés penal per convertir-se, *de facto*, en una càrrega probatòria que se li imposa, circumstància constitucionalment inadmissible en un Estat de Dret.

- En tercer terme, al·lega la vulneració dels drets a la defensa i a un procés degut, considerant que la situació processal creada en aquest procediment és extraordinàriament greu des d'una perspectiva constitucional. Després de més de 8 anys d'instrucció penal, continua sense haver prestat declaració judicial efectiva davant les autoritats andorranes, les mesures cautelars es mantenen íntegrament, l'ordre internacional de detenció continua vigent, i, el procediment avança cap al judici sense que hagi pogut exercir plenament el seu dret de contradicció.

- Retreu aquesta situació a la manera com aquesta ha estat gestionada pels òrgans jurisdiccionals ordinaris, que han permès que el procediment evolucionés cap a fases d'intensíssima afectació personal i patrimonial sense garantir prèviament una audiència real, efectiva i contradictòria del principal afectat.

- En quart terme, al·lega la vulneració del dret a obtenir un judici de durada raonable, ja que el procediment "*s'arrossega*" des de l'any 2017, i, durant tot aquest temps s'han mantingut les mesures cautelars patrimonials i l'ordre internacional de detenció, i afegeix que, malgrat el transcurs dels anys, ni s'ha celebrat el judici oral, ni ha prestat encara declaració.

- Cita diversa jurisprudència constitucional en la matèria que, segons el seu parer, s'adequaria a la seva mateixa situació.

- En cinquè terme, al·lega la vulneració del dret al recurs en matèria penal i retreu al Tribunal de Corts haver interpretat l'article 194 del Codi de procediment penal considerant que ni el processament, ni la declaració de responsabilitat civil, ni el manteniment de l'ordre de detenció nacional i internacional són susceptibles de recurs d'apel·lació. Aquesta interpretació processal produeix, segons el seu parer, un resultat constitucionalment inacceptable.

- Considera que la conseqüència pràctica d'aquesta interpretació és extraordinàriament greu, ja que queda sotmès a restriccions personals i patrimonials d'enorme intensitat sense un veritable mecanisme de revisió judicial ordinària. Aquesta situació és incompatible amb l'article 10 de la Constitució.

- En sisè terme, el recurrent al·lega que les mesures cautelars acordades en aquest procediment resulten desproporcionades per manca d'una ponderació individualitzada sobre la seva necessitat actual, l'existència d'alternatives menys lesives, el risc processal concret i l'impacte derivat del transcurs del temps, i, considera que les resolucions impugnades es limiten a fer afirmacions genèriques sense motivació constitucional suficient.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li l'aute impugnat, així com l'aute de processament, que declari que s'ha vulnerat el seu dret a un procés de durada raonable, que determini que la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia adopti les mesures que l'article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional estableix per tal d'assegurar la seva reposició en la plenitud del seu dret a un procés de durada raonable, que declari que té dret a ser indemnitzat per la vulneració esmentada en la quantia que determini la jurisdicció ordinària, mitjançant el procediment adient, i, que s'ordeni la retroacció de les actuacions al moment immediatament anterior al pronunciament de les resolucions impugnades, per tal que es dicti una nova resolució plenament respectuosa amb els drets fonamentals vulnerats; subsidiàriament, que s'ordeni la revisió immediata, individualitzada i constitucionalment motivada de totes les mesures cautelars personals i patrimonials actualment vigents.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- En primer lloc, el Tribunal de Corts recorda que, d'acord amb l'article 194 del Codi de procediment penal, pel que fa al recurs d'apel·lació, només poden ser objecte de debat i d'anàlisi tot allò que afecti les mesures cautelars patrimonials.

- Per tant, sobre aquestes mesures patrimonials, que van ser adoptades mitjançant un aute de l'11 de maig del 2017, i recordant les obligacions que imposa l'article 116 del mateix Codi a la instructora, aquesta mesura és necessària, quan concorren els requisits -*periculum in mora i fumus boni iuris*- que constitueixen el fonament per a la seva adopció i que responen plenament als criteris de necessitat, de proporcionalitat i d'idoneïtat.

- Recorda que com ja ha estat dit jurisprudencialment en nombroses ocasions, les mesures de control, de bloqueig i d'embargament, genèricament contemplades, tenen per finalitat assegurar l'eficàcia del pronunciament de la sentència que al seu dia pugui recaure, tant pel que fa al comís dels instruments i guanys del delicte, com pel que fa a la pena de multa i a la responsabilitat civil, mesures preses en ordre a l'existència d'indicis d'un fet que revesteixi caràcter de delicte i de la participació en els fets de la persona o persones afectades per la mesura cautelar.

- Posa en relleu que l'aute de processament dictat en la causa, recull una detallada exposició de fets que condueixen la batlle instructora a considerar l'existència d'indicis per procedir penalment contra el recurrent pels presumptes delictes majors de blanqueig de diners o valors i d'ús de document públic inveraç emès per un funcionari públic, tractant-se, per tant, de fets greus, els quals justifiquen les mesures cautelars acordades.

- Finalment, en relació amb la petició del recurrent que se li prengui declaració per via de cooperació internacional, destaca que la batlle instructora va tramitar 7 comissions rogatòries internacionals a aquest efecte.

- Per aquests motius, desestima el recurs d'apel·lació i confirma l'aute de la batlle instructora.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- De manera prèvia, el Ministeri Fiscal exposa, com ja ho va fer anteriorment en aquesta causa, que l'article 194 del Codi de procediment penal no preveu la possibilitat d'interposar recurs d'apel·lació contra un aute de processament, ni contra una ordre de detenció. Per consegüent, l'únic objecte

susceptible d'apel·lació en aquest procediment eren les mesures cautelars de caràcter patrimonial acordades, de manera que la impugnació de l'aute de processament i de l'ordre de detenció excedia manifestament els límits objectius del recurs legalment previst, circumstància que en determinava la improcedència i la desestimació consegüent.

- En relació amb aquesta qüestió, concretament amb la petició relativa a l'aixecament de la mesura cautelar d'embargament, el Ministeri Fiscal destaca la gravetat dels fets, així com la naturalesa socioeconòmica de la infracció objecte d'investigació, i la necessitat de garantir la bona fi de la instrucció, que duen a concloure com a idònies les mesures cautelars de caràcter real adoptades en aquest procediment, el qual continua sent proporcional i adequat a la finalitat perseguida amb el mateix i per quan encara en l'actualitat concorren els dos requisits que constitueixen el fonament de l'adopció i el manteniment de les mesures cautelars de caràcter real travades sobre el patrimoni dels encausats, com són l'existència de *fumus boni iuris* i de *periculum in mora*.

- Per tant, aquestes pretensions ja van ser degudament examinades i resoltes pel Tribunal de Corts en l'aute del 29 d'abril del 2026, que va confirmar la improcedència de la impugnació de l'aute de processament i de l'ordre de detenció, perquè excedien els límits objectius del recurs d'apel·lació previstos a l'article 194 esmentat.

- Seguidament, entrant en la vulneració dels drets fonamentals al·legats pel recurrent, pel que fa al dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, el Ministeri Fiscal considera que és contradictori afirmar, d'una banda, que les resolucions impugnades desenvolupen una extensa motivació respecte dels moviments bancaris investigats i, d'altra banda, sostenir, sense aportar cap argument jurídic sòlid, que aquesta motivació és insuficient.

- La discrepància de la defensa amb les conclusions assolides pels òrgans judicials no pot convertir-se, per si sola, en una vulneració del dret "*a la tutela judicial efectiva*". Les resolucions impugnades exposen, de manera detallada, els indicis existents, les operatives bancàries analitzades, la seva rellevància penal i les raons que justifiquen tant el processament, com el manteniment de les mesures cautelars adoptades. Tampoc és admissible sostenir que el Tribunal de Corts s'ha limitat a assumir de manera automàtica les tesis de la batlle instructora o dels informes policials. Les resolucions judicials efectuen una valoració pròpia del conjunt de les diligències practicades durant la instrucció, integrades, entre d'altres, pels informes elaborats pel Servei de Policia, els quals constitueixen diligències d'investigació plenament legítimes dins d'un procediment penal i poden ser objecte de valoració judicial juntament amb la resta del material instructor. D'altra banda, sorprèn que la defensa pretengui atribuir als òrgans judicials una manca de motivació pel que fa a l'origen presumptament il·lícit dels fons quan, durant tota la instrucció, el processat no ha aportat mai cap element objectiu que permeti justificar-ne l'origen lícit, ni desvirtuar els nombrosos indicis recollits en la causa.

- Pel que fa a l'afirmació que les mesures cautelars s'han adoptat sense haver escoltat el processat, aquesta també manca de qualsevol fonament. De les diligències que consten en la causa resulta acreditat que la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 ha intentat citar reiteradament, des del mes de juliol del 2018, la persona que manifesta ser Sergio Rafael De Marco Cruz (la identitat real de la qual podria correspondre a Raffie Eskandarian, qui utilitzaria diversos àlies) amb la finalitat de prendre-li declaració en qualitat d'investigat per un presumpte delicte major de blanqueig de capitals, previst i penat a l'article 409 del Codi penal. Totes aquestes citacions, practicades mitjançant els corresponents mecanismes de cooperació judicial internacional, han resultat infructuoses, sense que el processat hagi comparegut mai davant la Batllia per prestar declaració. Per aquest motiu, el recurrent manca a la veritat quan afirma que ha comparegut reiteradament i que les suposades compareixences frustrades serien imputables a errors de citació, a circumstàncies sanitàries o a decisions de la instructora. La realitat processal és radicalment diferent: el processat no s'ha personat mai davant la Batllia malgrat les nombroses citacions que li han estat degudament notificades, limitant-se a al·legar successivament tota mena de justificacions o, fins i tot, a pretendre que fos el seu lletrat, des de Mèxic, qui declarés en el seu lloc. Aquesta successió d'actuacions posa de manifest una actitud d'evident desatenció envers els requeriments de l'autoritat judicial, fins al punt que transmet la impressió que el processat pretén situar-se al marge de les obligacions inherents a la seva condició d'investigat.

- Conclou que la manca de declaració no és imputable als òrgans judicials, sinó únicament i exclusivament a la conducta processal de l'investigat mateix. En qualsevol cas, aquest Ministeri Fiscal ja va manifestar davant el Tribunal de Corts que, si la persona que diu ser Sergio Rafael De Marco Cruz expressava la voluntat real i efectiva de comparèixer davant la Batllia d'Instrucció per prestar declaració, no existia cap oposició per part d'aquesta Fiscalia que es fixés una data pròxima per practicar aquesta diligència.

- Considera, doncs, que les al·legacions formulades pel recurrent no evidencien cap vulneració del dret a "*la tutela judicial efectiva*", ni del dret a obtenir una resolució fonamentada en Dret, sinó únicament la seva discrepància amb la valoració jurídica efectuada pels òrgans de la jurisdicció ordinària, discrepància que no pot ser revisada en seu d'empara constitucional.

- Pel que fa al dret a la presumpció d'innocència, el Ministeri Fiscal addueix que els autes parteixen d'una valoració conjunta de la totalitat de les diligències practicades durant la instrucció, entre les quals figuren els nombrosos moviments financers analitzats, l'operativa societària investigada, la manca de traçabilitat de determinats fons, els informes policials incorporats a la causa, i, especialment, la total absència d'una explicació mínimament plausible sobre l'origen del patrimoni investigat. En aquest context, la manca de justificació de l'origen dels fons no constitueix, aïlladament considerada, una prova de culpabilitat, però sí que representa un indici racional que, valorat conjuntament amb la resta dels elements que consten en la causa, contribueix a fonamentar l'existència d'indicis suficients de la possible comissió d'un delicte major de blanqueig de capitals.

- Afegeix que el processat no ha comparegut mai davant la Batllia d'Instrucció per prestar declaració,

malgrat les reiterades citacions efectuades, ni ha ofert cap explicació coherent sobre la seva operativa econòmica, ni sobre l'origen dels fons objecte d'investigació.

- Aquesta manca absoluta de col·laboració processal no pot ser posteriorment utilitzada per sostenir que els òrgans judicials han vulnerat la seva presumpció d'innocència per no haver valorat unes explicacions que, voluntàriament, no ha volgut proporcionar mai.

- Conclou que les resolucions impugnades no anticipen cap judici de culpabilitat, ni desvirtuen la presumpció d'innocència del recurrent, sinó que es limiten a constatar l'existència d'indicis racionals de criminalitat suficients per justificar el processament i el manteniment de les mesures cautelars acordades, d'acord amb l'estat de la instrucció i amb el conjunt de les diligències practicades.

- Pel que fa a la vulneració dels drets a la defensa i a un procés degut, el Ministeri Fiscal reitera que la batlle instructora ha intentat, des de l'any 2018, totes les actuacions necessàries per possibilitar la compareixença del processat, mitjançant reiterades citacions cursades a través dels mecanismes de cooperació judicial internacional. Per tant, el recurrent manca a la veritat quan suggereix que no ha pogut exercir el seu dret a la defensa per causes imputables a la Batllia. La realitat és precisament la contrària: ha estat reiteradament requerit, perquè comparegués a prestar declaració i, malgrat això, no ha atès mai les citacions judicials, optant voluntàriament per no comparèixer davant l'autoritat instructora.

- D'altra banda, tampoc no es pot sostenir que hagi patit cap situació d'indefensió material, ja que ha tingut en tot moment ple accés al contingut íntegre de les actuacions, ha pogut conèixer totes les diligències practicades, els informes incorporats a la causa, la documentació bancària i societària i la resta dels elements d'investigació, exercint sense cap limitació totes les facultats processals que l'ordenament li reconeix. En aquestes circumstàncies, és del tot infundat afirmar que s'ha vulnerat el seu dret a la defensa.

- Finalment, destaca que les actuacions reflecteixen les dificultats existents per determinar la veritable identitat del processat, atès que en la causa consten diferents passaports, identitats, àlies i dades identificatives utilitzades per referir-se a la mateixa persona. Aquesta circumstància ha dificultat objectivament les actuacions de cooperació internacional, sense que, en cap cas, pugui imputar-se aquesta situació a la Batllia instructora. Ans al contrari, evidencia que els obstacles que han impedit la pràctica de la declaració deriven, novament, de circumstàncies vinculades exclusivament al recurrent mateix i no a una actuació negligent dels òrgans judicials.

- Pel que fa al dret a un judici de durada raonable, el Ministeri Fiscal posa en relleu que aquest procediment revesteix una indubtable complexitat, tant per la naturalesa dels fets investigats (relatius

a un presumpte delicte major de blanqueig de capitals) com pel volum de documentació bancària i societària analitzada, la pluralitat de societats mercantils implicades, les nombroses operacions financeres objecte d'investigació i la necessitat de practicar diverses comissions rogatòries internacionals. Aquesta realitat processal exclou qualsevol comparació amb procediments ordinaris de menor complexitat. Però, sobretot, no pot obviar-se que una part molt rellevant del temps transcorregut és directament atribuïble a la conducta del recurrent.

- Així, tal com resulta acreditat a les actuacions i com ja s'ha exposat, la batlle instructora ha intentat reiteradament, des de l'any 2018, obtenir la compareixença del processat perquè prestés declaració.

- A tot això cal afegir les dificultats objectives derivades de la necessitat de determinar la veritable identitat del recurrent, com també s'ha esmentat més amunt.

- En definitiva, la durada del procediment no respon a una situació d'inactivitat injustificada dels òrgans jurisdiccionals, sinó a la complexitat objectiva de la investigació i, molt especialment, a la conducta processal del recurrent, que no ha comparegut mai a declarar malgrat els requeriments judicials reiterats.

- En aquestes circumstàncies, no concorre cap dels pressupòsits que, d'acord amb la doctrina constitucional, permetrien apreciar una vulneració del dret a un procés de durada raonable.

- Pel que fa a la vulneració del dret al recurs en matèria penal, com ja s'ha indicat, de conformitat amb l'article 194 del Codi de procediment penal, el règim de recursos en fase d'instrucció té un àmbit d'aplicació estrictament taxat i limitat a les resolucions del batlle instructor expressament previstes pel legislador.

- Per tant, la pretensió del recurrent d'estendre l'àmbit del recurs d'apel·lació a resolucions que el legislador ha exclòs expressament és contrària al règim processal vigent i desborda clarament els límits objectius del recurs legalment establert.

- No es pot apreciar, doncs, la vulneració de cap dret fonamental, atès que no es tracta d'una limitació arbitrària, ni d'una restricció indeguda de garanties processals, sinó de la simple aplicació del marc legal vigent.

- Afirma que en aquest context, no es pot parlar d'una conversió de les mesures cautelars en sancions anticipades, sinó de l'exercici legítim de la potestat jurisdiccional d'adoptar i mantenir mesures de caràcter cautelar mentre subsisteixin els pressupòsits que les justifiquen, d'acord amb els principis de necessitat, d'idoneïtat i de proporcionalitat.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara per no haver-se vulnerat cap dels drets al·legats.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Aquest recurs d'empara es basa en el caràcter suposadament erroni de les resolucions judicials que han estat adoptades amb anterioritat a la seva interposició, és a dir, l'aute de la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia del 7 de desembre del 2025, confirmat posteriorment per l'aute del 29 d'abril del 2026, dictat pel Tribunal de Corts. La part recurrent estima que s'han conculcat els seus drets protegits a l'article 10 de la Constitució, concretament, els drets a la jurisdicció, a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada i no arbitrària, a la defensa, a la presumpció d'innocència, a un judici de durada raonable i al recurs en matèria penal. Més específicament, el recurrent demana a aquest Tribunal, a títol principal, l'anul·lació dels autes abans referits, que determini que la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia adopti les mesures que l'article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional estableix per tal d'assegurar la reposició del recurrent en la plenitud del seu dret a un procés de durada raonable, com també que es declari el seu dret a ser indemnitzat per la vulneració esmentada.

3.2. Mitjançant un aute del 7 de desembre del 2025, la batlle instructora va processar el Sr. Sergio Rafael De Marco Cruz, com a presumpte autor dels delictes majors de blanqueig de diners o valors i d'ús de document públic inveraç emès per un funcionari públic. En aquell mateix aute, es declarava la responsabilitat civil del processat, es mantenia l'ordre judicial de detenció nacional i internacional, adoptada el 3 de juny del 2024, com també les mesures de caire patrimonial, decidides mitjançant l'aute de l'11 de maig del 2017.

L'interessat va interposar un recurs d'apel·lació davant el Tribunal de Corts, de conformitat amb l'article 194 del Codi de procediment penal (d'ara endavant, CPP), que va ser desestimat mitjançant l'aute del 29 d'abril del 2026, el qual és objecte ara d'aquesta demanda d'empara. El Tribunal de Corts va limitar el seu examen al recurs formulat contra el manteniment de les mesures cautelars patrimonials, inadmetent, per tant, el recurs contra el processament del recurrent, la declaració de responsabilitat civil i l'ordre de detenció. I en relació amb les mesures cautelars patrimonials, va

afirmar, entre altres extrems, que la mesura era necessària, ja que concorrien, en particular, els requisits del *periculum in mora* i del *fumus boni iuris*, establerts a l'article 116 del CPP.

3.3. És ben sabut que les regles de procediment són d'ordre públic i que el recurs d'empara només es pot formular, d'acord amb l'article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, contra: 1) les sentències que desestimen, en fase de recurs, les demandes presentades en el marc del procediment urgent i preferent; 2) els autes que desestimen o no admeten a tràmit, en fase de recurs, els incidents de nul·litat; i, 3) les resolucions judicials fermes dictades pel Tribunal Superior de Justícia, a les quals aquest Tribunal ha afegit aquelles dictades pel Tribunal de Corts, quan aquestes clouen també les vies de recurs davant la jurisdicció ordinària (veg. l'aute del 8 d'abril del 2019, recaigut en la causa 2019-19-RE).

Pel que fa al concepte de resolució judicial ferma, la jurisprudència constant d'aquest Tribunal requereix, no solament que es tracti d'una resolució que esgoti la via de la jurisdicció ordinària, sinó que, a més, revesteixi la consideració de resolució definitiva i no merament interlocutòria, entesa com aquella resolució judicial que posa fi al procés o a un incident plantejat en aquest, ja sigui des del punt de vista substantiu o de fons, com des de l'òptica processal (vegeu, entre moltes altres resolucions, l'aute del 14 de novembre del 2022, recaigut en la causa 2022-52-RE).

Per consegüent, cal determinar, amb caràcter previ, si l'aute del Tribunal de Corts del 29 d'abril del 2026 pot ser objecte, totalment o parcialment, de control constitucional en aquest moment processal.

En el cas objecte d'aquest recurs d'empara, l'aute de processament del 7 de desembre del 2025 no posa, per si mateix, fi al procediment penal. En efecte, el processament del recurrent i la declaració de responsabilitat civil tenen caràcter interlocutori i resten subjectes a l'evolució ulterior del procediment. Quant a l'hipotètic cas d'una detenció futura del recurrent, l'interessat tindria aleshores, al seu abast, nombrosos remeis processals per denunciar la privació de llibertat.

Així doncs, tots els greuges adreçats a obtenir, en aquest moment, el control constitucional de la suficiència dels indicis que fonamenten el processament, de la qualificació jurídica provisional dels fets subjacents, de la presumpció d'innocència o de les queixes relatives al dret a la defensa vinculades al fet que el recurrent encara no ha prestat declaració, hauran de ser examinats en el decurs del procediment penal, de manera que resulten actualment prematurs. La circumstància que aquests greuges fossin inicialment admesos a tràmit no impedeix constatar, en fase de sentència, la seva manca de maduresa processal, i, per consegüent, han de romandre imprejutjats.

Aquesta conclusió no és extensible, però, a les queixes relatives: a) a la vulneració del dret a un

judici de durada raonable, la naturalesa de la qual exigeix un control separat mentre el procediment es troba pendent; b) a la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret pel que fa al manteniment de les mesures cautelars patrimonials, ja que el Tribunal de Corts n'ha examinat el manteniment sobre el fons; i, c) a la vulneració del dret al recurs en matèria penal.

En aquest darrer cas, la decisió del Tribunal de Corts d'inadmetre l'apel·lació respecte del processament, de la declaració de responsabilitat civil i de l'ordre de detenció clou definitivament, sobre aquestes qüestions, les vies de recurs davant la jurisdicció ordinària i constitueix, per tant, una qüestió dotada d'autonomia suficient per ser objecte de control constitucional.

3.4. Pel que fa a la durada de les diligències prèvies 9000075/2017, la conducta del recurrent ha de ser especialment tinguda en compte aquí perquè, com ha tingut l'ocasió de pronunciar el Tribunal Europeu dels Drets Humans (Doluta? c/ Turquia, núm. 17914/09, del 17 de gener del 2012, §§ 30-32), l'obligació de comparèixer davant l'òrgan judicial constitueix un element essencial del procediment penal.

En efecte, el recurrent coneix des de fa molts anys que la Batllia pretén prendre-li declaració i que, amb aquesta finalitat, s'han activat reiteradament mecanismes de cooperació judicial internacional. Si bé no totes les temptatives frustrades de practicar aquestes diligències poden ser-li directament imputades, tampoc es desprèn de les actuacions que hagi adoptat, amb la diligència exigible suficient, totes les mesures raonablement necessàries perquè la seva declaració pugui tenir lloc. Consta, en particular que, des de l'any 2018, la Batllia ha activat reiteradament mecanismes de cooperació judicial internacional, mitjançant diverses comissions rogatòries i els seus complements, amb la finalitat d'obtenir aquesta declaració, que encara resta pendent.

No resulta, doncs, coherent atribuir exclusivament als òrgans judicials la prolongació del procediment sense prendre en consideració que una diligència essencial de la instrucció, de la necessitat de la qual el recurrent és plenament coneixedor, encara no ha pogut ser practicada 9 anys després de l'inici del procediment.

D'altra banda, si bé és cert que el procediment penal es va iniciar l'any 2017, la instrucció presenta una complexitat objectiva, tant per raó de la matèria investigada, com per la seva dimensió internacional i ha hagut d'afrontar, a més, dificultats relatives a la identitat del recurrent i a l'autenticitat de la documentació identificativa emprada. Així, en l'aute de detenció nacional i internacional del 3 de juny del 2024, la Batllia assenyalava que, arran de la comissió rogatòria del 6 de juliol del 2018 i dels seus complements, havia rebut informació oficial de les autoritats mexicanes segons la qual el passaport G18466725, a nom de Sergio Rafael De Marco Cruz, era fals. Per acabar, el recurrent tampoc assenyala els presumptes períodes d'inactivitat judicial.

En aquestes circumstàncies, valorant globalment la durada del procediment, la seva complexitat, la conducta del recurrent i l'activitat desenvolupada per les autoritats judicials, no s'albira cap vulneració del dret a un judici de durada raonable.

3.5. El recurrent al·lega igualment que s'ha vulnerat el seu dret al recurs en matèria penal. Aquest greuge es troba estretament connectat amb les seves queixes relatives a la conculcació dels seus drets a la jurisdicció i a un procés degut.

El Tribunal entén que aquest és el punt àlgid del recurs d'empara. En efecte, la qüestió constitucional que aquest Tribunal ha de resoldre és la de saber si, pel fet d'inadmetre a tràmit *in limine litis*, part del recurs d'apel·lació formulat pel recurrent, el Tribunal de Corts ha vulnerat el seu dret constitucional al recurs. Si bé la configuració de les vies de dret és una qüestió de legalitat ordinària, el dret al recurs en matèria penal té naturalesa constitucional.

L'article 194 del CPP diu el següent: "*Contra la resolució del batlle instructor que acorda l'arxiu de les diligències, que desestima la denúncia o la querella, que estima la querella que hagi estat impugnada al·legant vicis de capacitat de la part querellant, que decreta el secret total o parcial de les diligències prèvies o del sumari, que decreta el sobreseïment, que acorda o denega la presó o la llibertat provisional, o qualsevol mesura preventiva de caràcter personal o econòmic, o que denega el processament, es pot interposar recurs d'apel·lació en el termini dels cinc dies següents a la notificació davant el Tribunal de Corts*".

És cert que l'article 10.2 de la Constitució garanteix el dret al recurs en els processos penals (veg. entre d'altres, l'aute del 7 de setembre del 2012, recaigut en la causa 2012-14-RE, la sentència del 3 de febrer del 2014, recaiguda en la causa 2013-31-RE, o, la sentència del 12 de maig del 2022, recaiguda en la causa 2022-9-RE). Ara bé, aquest dret no és absolut. L'article 86.3 de la Constitució identifica expressament la sentència que posa fi a la primera instància com a una resolució que ha de ser sempre susceptible de recurs, sense establir, en canvi, una garantia general de doble instància respecte de totes les resolucions interlocutòries adoptades durant la instrucció. De fet, això també concorda amb l'article 2 del Protocol núm. 7 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals que garanteix el dret a un doble grau de jurisdicció només quan una persona és declarada culpable per un tribunal ("*Tota persona declarada culpable d'un delicte penal per un tribunal té el dret de fer examinar per una jurisdicció superior la declaració de culpabilitat o la condemna*"). L'article 14.5 del Pacte internacional de drets civils i polítics té un contingut molt similar ("*Qualsevol persona declarada culpable d'una infracció té el dret de fer examinar per una jurisdicció superior la declaració de culpabilitat i la condemna, de conformitat amb la llei*").

És possible anticipar que si totes les resolucions emeses durant la instrucció penal fossin recurribles, el sistema judicial penal quedaria col·lapsat i es conculcarien nombrosos drets com, per exemple, el

dret a un judici de durada raonable o el principi de seguretat jurídica, com també el principi de la bona administració de la Justícia. Per tant, els filtres al recurs d'apel·lació establerts a l'article 194 del CPP persegueixen finalitats legítimes.

Una vegada efectuada aquesta observació preliminar, cal advertir que l'article 194 del CPP ha donat lloc a una jurisprudència abundant. I no es pot fer altra cosa que constatar que les sentències més recents posen de manifest que l'aparent *numerus clausus* previst a l'article 194 del CPP no pot servir d'obstacle quan la inadmissió del recurs impedeix, *in fine*, la protecció efectiva de drets fonamentals. En aquest sentit, la nostra jurisprudència distingeix clarament les decisions que no es poden apel·lar dels mateixos fonaments de l'apel·lació. Així doncs, en les nostres sentències del 13 de març del 2014 i del 27 d'abril del 2026, es va donar lloc al recurs d'empara, perquè el Tribunal de Corts, escudant-se en el *numerus clausus* esmentat, no va voler examinar la legalitat de la intervenció de les comunicacions telefòniques dels recurrents acordada per la Batllia (causa 2013-34-RE) o la invocació del dret constitucional a no declarar (causa 2025-105-RE). En la sentència del 9 de setembre del 2019 (causa 2019-32 i 33-RE), es va produir el mateix resultat en el cas en què els recurrents invocaven la ruptura del principi constitucional d'igualtat, sense obtenir, novament, cap resposta expressa a la seva al·legació. Una privació efectiva del dret d'accés a la jurisdicció també requereix ser examinada pel Tribunal de Corts segons la nostra sentència del 15 d'abril del 2024 (causa 2024-1-RE).

Per tant, l'extensió de l'article 10.2 de la Constitució a resolucions interlocutòries depèn de la naturalesa de la decisió, dels drets constitucionals en joc i de si l'exclusió del recurs deixa la persona afectada sense una tutela judicial efectiva.

El recurrent vincula la impossibilitat d'apel·lar part de l'aute de la batlle instructora amb l'impacte en la seva situació processal, la seva llibertat i el seu patrimoni. Ara bé, aquesta connexió no determina, per si sola, que l'article 10.2 de la Constitució exigeixi una revisió immediata en segona instància. Allò que resulta determinant és -com acabem d'afirmar- si l'exclusió del recurs deixa al recurrent sense una tutela judicial efectiva del dret fonamental afectat.

En el supòsit que ara ens ocupa, el processament i la declaració de responsabilitat civil tenen caràcter provisional i no contenen cap pronunciament definitiu sobre la culpabilitat penal o la responsabilitat civil final del recurrent. Les qüestions que els fonamenten podran ser discutides durant el procediment i, si escau, en ocasió dels recursos contra la resolució definitiva. D'altra banda, les mesures cautelars patrimonials, que són aquelles que produeixen una afectació patrimonial efectiva, sí que són susceptibles d'apel·lació i han estat examinades sobre el fons pel Tribunal de Corts. Ho veurem més endavant.

Quant a l'ordre de detenció nacional i internacional, la seva naturalesa exigeix una consideració específica per a la seva potencial incidència sobre el dret a la llibertat.

Cal remarcar que aquesta ordre no ha estat executada i que aquest mateix Tribunal ja va examinar la situació del recurrent en la causa 2025-84-RE (aute del 17 de novembre del 2025), en què va considerar que l'ordre de detenció no constituïa una resolució definitiva i que el recurrent conservava el dret a impugnar les actuacions posteriors mitjançant els remeis processals escaients. Per consegüent, la manca d'una apel·lació immediata contra aquesta ordre tampoc deixa al recurrent sense tutela judicial efectiva, sense perjudici dels mecanismes de control judicial i constitucional que resultin aplicables en cas que la privació de llibertat arribi efectivament a produir-se.

Així doncs, a diferència dels supòsits examinats en les causes 2013-34-RE, 2019-32 i 33-RE, 2024-1-RE i 2025-105-RE, més amunt esmentades, la inadmissió parcial acordada pel Tribunal de Corts no ha privat al recurrent de la tutela efectiva d'un dret fonamental concret. Pretendre que la sola incidència d'una resolució interlocutòria sobre la situació processal de l'encausat comporta necessàriament l'existència d'un dret constitucional a la seva revisió immediata equivaldria a transformar el dret al recurs, establert a l'article 10.2 de la Constitució, en una garantia general de doble instància respecte de qualsevol decisió adoptada durant la instrucció penal, abast que no es desprèn ni de la Constitució, ni dels instruments internacionals anteriorment esmentats, ni de la jurisprudència d'aquest Tribunal. Per aquests motius, aquest greuge ha de ser desestimat.

3.6. Ara pertoca analitzar si l'aplicació de l'article 194 del CPP, efectuada pel Tribunal de Corts en l'aute del 29 d'abril del 2026, respon a una interpretació jurídicament raonable de la legislació processal segons l'article 10 de la Constitució.

La inadmissió del recurs pel que fa a la revocació del processament, a la declaració de responsabilitat civil i a l'ordre de detenció respon a una aplicació literal *a contrario* de les disposicions del Codi de procediment penal que, en el marc del control constitucional, no pot ser qualificada d'arbitrària, d'il·lògica o de manifestament errònia. A títol de reforç, es pot constatar que si bé l'article 194 del CPP es refereix genèricament a "*qualsevol mesura preventiva de caràcter personal o econòmic*", l'ordre de detenció regulada a l'article 102 no figura expressament entre les mesures susceptibles d'apel·lació enumerades a l'article 104.

Quant al principi *pro actione*, invocat pel recurrent, aquest serveix per controlar l'accés a un recurs legalment existent, però no permet imposar, per via interpretativa, una via de recurs que no es desprèn inequívocament de la legislació processal (veg. també el fonament jurídic segon de la sentència del 3 de febrer del 2014, recaiguda en la causa 2013-31-RE).

3.7. Resta només per examinar si la decisió de mantenir les mesures cautelars patrimonials satisfà les exigències constitucionals de motivació.

Aquestes mesures reposen en les disposicions de l'article 116 del CPP. En resoldre el recurs, el Tribunal de Corts no es limita a remetre's a les raons que havien justificat la seva adopció inicial l'any 2017, sinó que constata que continuen concorrent els requisits del *fumus boni iuris* i del *periculum in mora*; recorda que les mesures de control, de bloqueig i d'embargament persegueixen assegurar l'eficàcia d'una sentència eventual pel que fa al comís dels instruments i dels guanys del delicte, a la pena de multa i a la responsabilitat civil; i, vincula el seu manteniment als indicis exposats en l'aute de processament i a la gravetat dels fets investigats.

Aquesta motivació, encara que concisa, permet conèixer les raons actuals per les quals el Tribunal de Corts considera que persisteixen els pressupòsits que justifiquen el manteniment de les mesures i no pot ser qualificada d'arbitrària, d'il·lògica o de manifestament irraonable. El mer transcurs del temps no determina, per si sol, la desaparició d'aquests pressupòsits, ni converteix en constitucionalment insuficient una motivació que n'examina la persistència en el moment de resoldre el recurs.

D'altra banda, tot i sostenir que existirien alternatives menys lesives, el recurrent no identifica cap mesura concreta que permetés assolir amb eficàcia equivalent les finalitats cautelars perseguides. De fet, els béns embargats no semblen propis, sinó d'una societat anònima.

Per tant, escau denegar aquest darrer extrem del recurs d'empara relatiu a la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

3.8. Per tots aquests motius, aquest recurs d'empara ha de ser desestimat, sense perjudici dels greuges que, pel seu caràcter prematur, queden imprejutjats en els termes exposats en el fonament jurídic 3.3.

3.9. La desestimació del recurs comporta la condemna en costes del recurrent en seu constitucional (article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la

Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara 2026-43-RE interposat per la representació processal del Sr. Sergio Rafael De Marco Cruz contra l'aute del 29 d'abril del 2026, dictat pel Tribunal de Corts.

2. Declarar que no s'ha produït la vulneració dels drets a un judici de durada raonable, al recurs en matèria penal i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, aquest darrer pel que fa al manteniment de les mesures cautelars patrimonials, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

3. Deixar imprejutjats, per les raons exposades en el fonament jurídic 3.3, els greuges relatius al fons del processament, a la necessitat del manteniment de l'ordre de detenció nacional i internacional, a la declaració de la responsabilitat civil, a la presumpció d'innocència i a la vulneració del dret a la defensa.

4. Desestimar totes les altres pretensions.

5. Imposar al recurrent les costes processals derivades de la desestimació del seu recurs.

6. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, a la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, al Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 9 de setembre del 2026.

Pere Pastor Vilanova

President

Víctor Torre de Silva López de Letona

Vicepresident

Jean-Yves Caullet

Magistrat

Joan Manel Abril Campoy

Magistrat